

Tekst Louël de Jong Fotografie Marloes Bosch

Een plek onder de zon

Voor mensen in de dagbehandeling moet het de leukste dag van de week zijn, voor bewoners moet het voelen als vakantie. Dat is het uitgangspunt van **Yvonne en René van der Leest** van Zorgerf Buiten-Land en Zorgerf Buiten-Verblijf voor mensen met dementie.

“Kijk, sommige bewoners richten hun tuintje precies in zoals thuis.” Yvonne wijst naar een verzorgde tuin met her en der kabouters en een vogelhuisje op een paal. “De familie houdt het bij.” Samen met haar partner René is ze initiatiefneemster van Zorgerf Buiten-Verblijf en Zorgerf Buiten-Land. Loop hier het terrein op en je waant je op het platteland. Niks wijst op een verpleeghuis of gesloten afdeling. Er zijn dieren – van schapen en biggen tot ‘erfhond’ Guus –, hoge kastanjabomen, bloemen, moestuinen, grindpaden en stukjes weiland. Buiten-Verblijf bestaat uit twee hofjes met ieder vijftien woningen plus een hoofdgebouw. De houten huizen met veranda zouden zo vakantiehuizen kunnen zijn. Verderop het erf is een locatie voor de dagbehandeling.

Gijs aan een kopje koffie.

Links: Miep maakt een loopje over het terrein.

Johan veegt de vloer.

Samen boontjes doppen

Vandaag is een mooie herfstdag, hoge zonnebloemen wiegen zachtjes in de wind. Yvonne en René geven regelmatig rondleidingen, zoals nu. Steeds wordt gestopt voor een praatje met een bewoner of verzorger. René: “Tijdens de rondleidingen krijgen we steevast van bezoekers de vraag of ze niet alvast een plekje bij ons kunnen reserveren, voor hun ouders of zichzelf. Zo enthousiast zijn ze. Naast dat het hier zo mooi en groen is, maken we verschil door de mensen onderdeel te laten zijn van dit erf. Ze zitten niet de hele dag achter de geraniums te wachten op de volgende maaltijd, we stimuleren hen op allerlei manieren actief te blijven. Dus samen aardappelen

“Tijdens de rondleidingen krijgen we steevast van bezoekers de vraag of ze niet alvast een plekje bij ons kunnen reserveren, voor hun ouders of zichzelf.”

schillen en boontjes doppen voor het middageten, zingen, naar de markt in het dorp, in de tuin werken, was opvouwen. Van veel ‘klusjes’ maken we een activiteit. Alles onder het motto: niets moet, alles mag. Zo worden ze ook trots op deze plek, hún plek.” De bewoners maken inderdaad een tevreden indruk. Graag laten ze hun kamer zien of de oogst uit de moestuin. Uit een van de huisjes klinkt orgelmuziek. “Deze meneer wilde alleen hier wonen als zijn orgel mee mocht,” vertelt Yvonne. “Elke dinsdagochtend is nu een concertje georganiseerd waarbij een clubje

dames psalmen meezingt. Zo heeft hij publiek en kunnen bewoners genieten van de voorstelling.”

Rollatorrace

En zo wordt meer georganiseerd. Zoals een kerstmarkt, op oudejaarsdag een oliebollenkraam of kinderen van de nabijgelegen crèche die hier regelmatig komen spelen. En afgelopen zaterdag was er een rollatorrace, waarbij teams van sponsors, personeel en familieleden van de bewoners het tegen elkaar opnamen. Van de opbrengst worden dit keer elektrische duofietsen gekocht. Aankondigingen worden gedaan op *Familienet*, een soort *Facebook* waarop familieleden van alles op de hoogte worden gehouden. René: “We willen zichtbaar maken wat we doen. We merken dat de familie hier graag komt. Dat is ontzettend belangrijk. Daarom ook een trampoline. Niet voor de bewoners, maar voor kinderen uit de

“Het gaat hier allemaal op een heel natuurlijke manier. We gebruiken ons boerenverstand, tegelijk passen we in de praktijk zoveel mogelijk wetenschappelijke inzichten toe.”

buurt die we hier regelmatig uitnodigen en voor (achter)kleinkinderen die gezellig meekomen naar opa of oma. Daarom ook veel jonge dieren. Elk jaar worden hier veulens, kalfjes, lammetjes en biggetjes geboren. Leuk voor de kinderen én de bewoners. De meesten groeiden op in deze regio, een landelijk gebied met veel boerderijen. Het verzorgen van dieren en het verbouwen van groente voelt vertrouwd. Juist omdat ‘vroeger’ voor deze mensen met geheugenproblemen zo belangrijk is, hebben ze aansluiting met de werkzaamheden hier op de boerderij.”

Mooie plek

Yvonne en René hadden beiden een drukke baan, woonden in de stad, maar verlangden naar meer buiten wonen. Eenmaal op het platteland, in Nijkerk,

Het erf wordt prachtig onderhouden.

Stagiaire Joëlle schept het middageten op.

Yvonne & René.

WAT IS ZORGERF?
ZORGERF BUITEN-LAND (SINDS 2009) EN ZORGERF BUITEN-VERBLIJF (SINDS 2014) ZIJN EEN INITIATIEF VAN RENÉ EN YVONNE VAN DER LEEST, EN ONDERDEEL VAN ZORGORGANISATIE BEWEGING 3.0. ELK WOONHOEJE BESTAAT UIT VIJF HUIZEN IN BOERENSTIJL (PER HUIS DRIE BEWONERS MET EEN EIGEN KAMER), EN EEN GROOT MOEDERHUIS MET TWEE GEMEENSCHAPPELIJKE WOONKAMERS EN KEUKEN. DOORGAANS ZIJN ER DRIE PERSONEELSLEDEN PER HOEJE. IN DE DAGBEHANDELING IS PLAATS VOOR ZO'N HONDERD MENSEN (VERSPREID OVER DE WEEK). MEER INFO: WWW.BUITEN-LAND.NL.

wilden ze hun mooie plek delen. Ze kochten het naastgelegen huis en startten een dagopvang voor mensen met dementie. De bewoners bloeiden op en daar werden Yvonne en René zo gelukkig van dat ze hun banen opzegden. Vijf jaar later werd ook *Zorgerf Buiten-Verblijf* in Putten geopend. Met hun ervaring in de zorg – Yvonne was jarenlang verpleegkundig specialist, René werkte in de psychiatrie – staan ze aan het roer. Ook niet onbelangrijk: René werd geboren op een boerderij, dus hij weet wat te doen bij de geboorte van een kalf of veulen.

Boerenverstand

Dankzij een sensorsysteem weten ze wanneer bewoners te ver wandelen. Dus geen gesloten afdelingen hier. Yvonne: “Situaties waarin mensen aan de sjouw gingen, zijn op één hand te tellen. Ik zou zelf ook boos worden als er steeds een hek op slot ging.” Ze vervolgt: “Het gaat hier allemaal op een heel natuurlijke manier. We gebruiken ons boerenverstand, tegelijk passen we in de praktijk zoveel mogelijk wetenschappelijke inzichten toe.” Aan het eind van de rondleiding laat bewoner Roel trots zijn verzameling oude vondsten zien. Als een schat achter glas: antieke vaasjes, oude knopen en pijpjes, schelpen, beeldjes en mooie cameeën. Zichtbaar trots is hij. Mensen behouden hier hun waardigheid. Net als de bewoonster die hier elke vrijdag naar de kapper kan, zoals ze haar hele leven deed, ook als ze op vakantie was in een ver land. Yvonne: “Ik wilde een plek creëren waar ik mijn eigen moeder zou willen laten wonen, als dat nodig zou zijn.” ●